

betegségek ellen óvszer gyanánt is szolgál, mi annál inkább figyelemre méltó, minthogy a hizlalás mindenkor természetellenes állapotot s így betegségre való hajlamot idéz elő a marhánál.

Mellékesen mondva — a hizó sertéseknél arra is kell különös figyelemmel lenni, hogy szilárd vagy híg takarmányukat soha szerfelett nagy adagokban ki ne kapják; az etető válukban semmi vissza ne maradjon; a netaláni maradék pedig a következő etetés előtt gondosan eltávolíttassék és a váluk a legszorgosabban kitisztíttassanak.

S.

Erdészegyleti közlemények.

A magyar erdészeti egyesület m. 1866. é. decz. 9-én tartott választmányi ülésének

j e g y z ő k ö n y v e.

Jelenvoltak: Gróf Pálffy István alelnök, Gervay Nándor, Barta Béla, Wagner Károly választmányi tagok, egyesületi tag Brenner Miklós és egyesületi titkár Bedő Albert.

Az utóbbi közgyűlés óta történt egyesületi ügyvezetésről szóló titkári jelentés felolvasatván, a választmány nevében a közgyűlés elébe leendő terjesztés alá bocsátatott.

A m. é. nov. 4-én tartott választmányi ülés óta az egyesület tagjaiul a mai napig a következő t. cz. urak jelentkeztek: Hideghéthy Antal, Bérczy Károly, Olgyay Zsigmond, Balás Árpád, Kende Kanut, Tisza László, Szentkirályi Albert, Tisza Lajos, Meiercsak Márton, Kállai Béni, Prugberger József, Szumrák Frigyes, Németh Samu, Ragályi Ferdinánd, Losonczy Dénes, Pap Lajos, Csiky Sándor, Pétery József, Belházy Emil, Balás Vincze, Ruttner Antal, Roller Adolf, Sporzon Pál, Novák József, Ujházy Dénes, Landerer Arthur.

Említett urak a választmány által az egyesület tagjaiul felvételvé, a közgyűlésnek bejelentetnek.

Ezzel a jegyzőkönyv bezáratott.

A magyar erdészeti egyesület 1866. é. decz. 9-én Pesten a gazdasági egyesület „Köztelkén“ tartott rendkívüli közgyűlésének

j e g y z ő k ö n y v e.

Jelenvoltak: Gróf Pálffy István alelnök, Lónyai Gábor tiszteletbeli tag, ügyvezető Bérczy Károly, királyi biztos Kada Mihály, választmányi tagok Barta Béla, Gervay Nándor, Wagner Károly, — rendes tagok Brenner Miklós, Diváld Adolf, Haske Emil, Ivánka Zsigmond, Inkey József, Kalkánt Jakab, Kádár István, gróf Kegle-

vich Béla, Korizmics László, Krug József, Loósz József, Prindl András, Piller Gedeon, Strobel János, Sporzon Pál, Szentkirályi Albert, Tisza László, Tisza Lajos, Gombossy János, Hideghéthy Antal, Olgyay Zsigmond, Balás Árpád, Kende Kanut, Meiercsak Márton, Hindy Árpád, Kállay Béni, Prugberger József, Szumrák Frigyes, Németh Samu, Ragály Ferdinánd, Losonczy Dénes, Pap Lajos, Roller Adolf, Csiky Sándor, Gubody Sándor, Berzeviczy Tivadar és egy-leti titkár Bedő Albert.

Alelnök gróf Pálffy István ő méltósága megnyitó beszédében kiemeli, hogy az igazgató választmány midőn a jelen rendkívüli közgyűlés megtartásának székhelyéül Pest városát választá, azon czélt hivé némileg elérhetni, melylyel az egyesület által képviselt hazai erdészeti ügyének minél kedvezőbb lendület adható. — Üdvözli a résztvevőket megjelenésükért s az orsz. gazd. egyesületnek az erdészeti egylet nevében köszönetet szavaz azon szivességeért, hogy a mai gyűlésre termét átengedte; tek. Kada Mihály urat, Pest fővárosának tanácsosát mint kiküldött királyi biztost a tagoknak bemutatván, a gyűlést megnyitottnak nyilvánítja és idő megnyerése tekintetéből az újjá alakítandó igazgató választmány megválasztásánál a szavazatjegyek beszédésére Tisza László mint elnök, Szentkirályi Albert és Gervay Nándor urak személyében bizottmányt nevez ki. Ezután a titkárt az utolsó közgyűlés óta történt egyleti ügyvezetésről szóló következő jelentés felolvasásával bizza meg:

Jelentés a magyar erdészeti egyletnek az 1865-ik év szeptember 18-án Bazinban tartott utóbbi közgyűlése óta történt ügyvezetéséről.

I. Egyletünknek azon gyűlés idején 4 alapító, 17 tiszteletbeli és 782 rendes tagja volt. Az alapító és tiszteletbeli tagok száma ma is ugyanaz, mint akkor, a rendes tagoké azonban, miután 16 új tag vétetett fel, de 48 részint meghalt vagy lakhelye nem tudatik, részint pedig kilépett, 755-re szállt.

II. A pénztári viszonyokat és az egylet működését illetőleg az idő rövidségéhez mérten következő tudósítás tehető.

Az 1865-ik évben az alább megnevezendő czimek alatt

B e v é t e t e t t :

négy darab földtehermentesítési kötvényben	410 ft.
tagsági díjakból	2388 ft.
Rendesen befolyó önkéntes adományokból	97 ft.
bizonytalan felülfizetésekből	50 ft. 35 kr.
hátralékok törlesztéséből	427 ft. 8 kr.
oklevél díjakból	37 ft.
az 1866-ik évre előlegesen fizetett díjakból	63 ft.
beváltott szelvényekért	20 ft. 76 kr.
eladott füzetekért és rendkívüliekből . . .	36 ft. 90 kr.

Az 1865. év végével hátralékban maradt tagsági díjak összege a bevételek rovata

alá jegyeztetvén 4275 ft. 13 kr.

a bevételek összege 7805 ft 22 kr.

K i a d a t o t t :

szerkesztőségi költségekre	1312 ft. 30 kr.
posta díjakra	290 ft. 87 kr.
fizetések és járulékokra	855 ft. —
irodai költségekre	81 ft. 83 kr.
szállásbérre	118 ft. 50 kr.
napi díjak és utazási költségekre	35 ft. 1 kr.
rendkívüliekre (butorvásárlással)	237 ft. 24 ⁵ / ₁₀ kr.
Az 1865. évi tagsági díjak összegébe beszámított olyan fizetések, melyek az 1864. évi bevételekbe beszámítottak	170 ft.
Az 1865. év végével hátrálékban maradt tagsági díjak szintén a kiadás alá is jegyeztetvén	4275 ft. 13 kr.
a kiadások összege	<u>7369 ft. 97⁵/₁₀ kr.</u>

Ezek szerint a bevételek s kiadások összegét egymáshoz viszonyítva az 1865-ik év bezártával 435 ft. 24⁵/₁₀ krnyi többlet mutatkozott; mely összegből az egylet akkori titkára t. Brenner Miklós ur utódának 410 forintot szolgáltatván által, ezért az egyesületnek irányában 25 ft. 24 krnyi követelése marad fenn; továbbá kifogás alá veszi a számadás megvizsgálását végrehajtott bizottmány a pénztári napló 1, 6, 7 és 8. pontjai alatti kiadásokat, melyek szerint az egyesület 1864. évi titkárának t. Rowland Vilmos urnak az egylet részéről kifizethetőnek ítélte 128 ft. 90 kr. helyett valóságban 148 ft. 22 kr. fizettetett ki, miért e részéről az egylet pénztárának szinte 20 ft. 32 kr. fizetendő vissza.

A közlött számadások alapján a választmány az 1865-ik évben volt titkárnak t. Brenner Miklós urnak a közgyűlésileg megadható absolutoriumot csak azon esetben véleményezi megadni, ha a fent érintett követelés kiegyenlített.

Az egylet székhelyén az utóbbi közgyűlés óta 7 választmányi ülés tartatott. Ezen gyűlések tárgyai voltak az alapszabályok értelmében a folyó időszaki teendők mellett a mult bécsi kiállítást illető intézkedések megtétele, továbbá a megürült titkári hivatal betöltése és azon erdőgazdászati kérdések megállapítása, melyek a Losoncz városában megtartatni szándékolt gyűlésen tárgyalás alá voltak veendőek, a fent közlött számadások megvizsgálása s összeállítás, és végül a n. m. mg. kir. helytartótanács felszólítása folytán két erdészeti szakvélemény közlése; egyik Kassa szab. kir. város erdei rendezésére nézve, és a másik Menyhárd és Leibicz szepességi városok erdei perének tárgyában.

Hogy az egylet ez évi működése ennyire rövid keretbe foglalható, erre kétségtelenül nagy befolyással voltak azon rendkívüli viszonyok, melyek a választmány székhelyén a köztudat szerint történtek, legfőképp pedig, hogy az egyesület ez idő alatt az elnököt nélkülözte.

A közgyűlés e jelentést tudomásul veszi.

A tárgysorozat szerint a jövő évi költségvetés megállapítására kerülvén a sor, Barta Béla ur felemliti, hogy a jövő egyleti év költségvetése véleménye szerint nemkevésbé függhet attól, ha valjon a tárgysorozat 6-ik pontjának tárgyalása alkalmával az egylet czéljai előmozdítására nem tétetnek-e oly indítványok, melyek elfogadásával aztán a költségvetés is változás alá lenne veendő.

A közgyűlés e véleményt osztja és a költségvetés megalapítását a tárgysorozat 6-ik pontjának tárgyalása után határozza felvenni.

A közelebbi közgyűlés helyének és idejének meghatározása tárgyalatván, Barta B. ur indítványozza, hogy miután a folyó évben meg nem tartott közgyűlés is Losoncz városába volt kitűzve, és az egyesület mostanáig az ország azon részében még nem is tartott gyűlést, s mert Losoncz szab. kir. város és a méltóságos Szentiványi-család részéről az egyesület elfogadására barátságos vendégszeretet ajánltatott föl, ezért a jövő évi közgyűlés Losonczon volna megtartandó.

A közgyűlés az indítványt elfogadja és ezzel kapcsolatban az országos gazdasági egyesület kiküldött bizottmánya által készített erdészeti törvényjavaslat leendő tárgyalását a tárgysorozatban felvenni határozza.

Hideghéthy Antal a közgyűlés megtartási idejére nézve megemliti, mikép kívánatos volna azt akként kitűzni, hogy a magyar orvosok s természetvizsgálóknak Rimaszombatban tartandó gyűlésével ne tartassék ugyanazon napokon, sőt olyképen véli annak napjait meghatározni, hogy az, ki egyiken részt vett, a másikon is megjelenhessék.

A közgyűlés e czélszerű és kívánatos intézkedés elfogadását is kimondja, megbizván az igazgató választmányt, hogy a gyűlés idejének meghatározásánál e körülményre különös tekintettel legyen. Az egyleti tagoknak a gyűlésekben lehető minél nagyobb résztvehetőség érdekében Divald Adolf ur indítványozza, hogy a vasuti társulatoktól, valamint a duna-gőzhajózási társulattól is engedendő mérsékelt szállítási díjakra szóló jegyek jövőre nézve ne csak azon tagoknak szolgáltatassanak ki, a kik ez iránt az egyesülethez fordulnak, hanem az egylet minden tagjának a maga idejében előre küldessenek meg, hogy így azok minél számosabb részről i igénybe vehetése megkönnyíttessék.

A közgyűlés ez indítványt jövőre követendő határozattá mondja ki.

Ezek után a választások eredményének közléséig a gyűlés felüggesztetik.

A választók szavazatjegyei átvizsgáltatván, a bizottmány elnöke Tisza László ur az egyleti igazgatóság általános szótöbbséggel történt következő megválasztását tudatja :

Elnök : gróf Keglevich Béla . . .	38 szavazattal.
1-ső alelnök gróf Pálffy István . . .	38 „
2-od „ Vágner Károly . . .	38 „
Választmányi tagok :	
Piller Gedeon . . .	38 szav. Gervay Nándor . . . 37 szav.
Bérczy Károly . . .	37 „ Hideghéthy Antal . . . 38 „
Németh Samu . . .	25 „ Inkey József . . . 38 „
Gróf Zichy Nep. János	38 „ Prindl András . . . 38 „
Tisza Lajos . . .	37 „ Divald Adolf . . . 36 „
Barta Béla . . .	39 „ Haske Emil . . . 37 „

A közgyűlés által nagyságos Korizmic László, Hajós József és Szathmári Károly urak az erdészeti téren szerzett hazafias érdemeikért az egyesület tiszteletbeli tagjainak választatnak.

Alelnök gróf Pálffy István az egyesület nevében elnök gróf Keglevich Béla ő méltóságát a választás elfogadására és az elnöki szék elfoglalására kéri fel.

Ő méltósága e választást megköszönvén, meleg szavakban tudatja, hogy a mennyiben az egyesület céljai előmozdítására saját részéről közre lehet s hazai erdészetünk ügyének segélyére lehet, kész a közkívánatnak engedni, mely nyilatkozatot a közgyűlés általános éljenzéssel fogadja.

Az egyleti célok előmozdítására teendő javaslatokra kerülvén sor, elnök ő méltósága Divald Adolfnak enged szót, ki is véleményét és nézeteit következőleg adja elő :

Tisztelt gyülekezet!

Ha több mint ezer — még pedig legnagyobbára értelmes, mivel, jóakaratu ember összeáll, és bizonyos célok elérhetése miatt 15 álló esztendőn át pénzt és időt költ. — fárad és buzgólkodik a nélkül, hogy megfelelő eredményt tudna felmutatni; ez oly tünet, mely az érdeklött gondolkozót pillanatnyi megállapodásra készíteni igen is alkalmas, hogy letörülvén homlokáról a munka verejtékét, mielőtt utját folytatná, újabb vizsgálat alá bocsássa ugy a kitűzött célt, valamint a módokat is, melyek annak elérhetésére választattak. — És ily lehangoló esettel szemben, bocsánatot reménylek, midőn a t. gyülekezet becses idejét és figyelmét igénybe venni bátorodom, hogy egyesületünk eddigi működésének csekély eredményére utalva, az alapszabályok természetes sorrendjében felemlitsem

1) azoknak némi részt az elérhetőség határán tulterjeszkedő céljait, és taglajjam

2) azon eszközök némelyeinek hiányosságát, melyekkel az e célok elérésében fáradozott; végül pedig, hogy a t. gyülekezet nagybecsült tagjait üdvös eszmeeserére kérem s oly utak végleges megállapítására, melyek az eddigieknél sikerdusabb eredményre vezetni alkalmasabbak; — melyeket én hazai erdészetünk felvirágozásának érdekében buzgón óhajtani tudok, és elszigeteltségem szűk-körü láthatárán fel-felvillogni is láttam, de — hogy felismertem-e

tisztán és elfogulatlanul, állítani nem — a t. gyülekezet bölcs eldöntésére bizoni azonban igen is bátorkodom.

Az egyesület célja az országos erdőgazdaságnak minden irányban való fejlesztésében s az erdészeti irodalomnak általában, különösen pedig a magyarnak előmozdításában állott.

A kitűzött cél eléggé magasztos, hogy ne csak a vezérek, de a legutolsó közember kebelét is átmelegíteni, a tagok mindenikét tetterre lelkesíteni képes legyen.

Attól tartok azonban, hogy nevezetesen az irodalmat illetőleg többet markolt az egyesület, mint a mennyit az megbirhat.

Eddigi működésében az ugyanis oly apához hasonlított, ki a családtagok összeműködése által szerzett vagyont közcélok előmozdítására általában, különösen pedig a család fõntartására szánta, de az idõk folyamában az egész összeget a nélkül is pompás középületek jelentéktelen disztzésére fordította, nejét és gyermekeit ellenben koplalni, nyomorogni, éhen halni engedé.

Tizenöt évi fõnállása folytában az egyesület németajku erdésziskolák alapítása körül fáradozott s a tagok évi járulékaiból folyt eddigi összes jövedelem legnagyobb részét oly folyóirat fõntartására fordította, melyet a német irodalom sem fogadott el gyöngynek s mely annak belbecsét és terjedelmét legfeljebb annyival emelhetette, a mennyivel a tenger színét egy-egy beléhulló csõppeske képes.

Az alatt pedig az egyesület pénztárából az erdészeti magyar irodalom előmozdítására de még egy árva garasocska sem került, sõt ha feladatomból tarthatnám a feledés fátyolával letakart multakról megemlékezni, még többet és még gyászosabbat kellene elmondanom.

Igy azonban csak a jövõ felé pillantván, azon hitet bátorkodom vallani, miszerint az egyesület fõadata annál kevésbé lehet a világ-irodalmat idegen nyelvû kiadványokra szánt áldozatokkal gyarapítani, a mennyivel bizonyosabb, hogy az erd. magy. irodalom előmozdítását sürgetve, teljes ereje leend igénybe véve, ha e részt szerényebben — az erdészeti tudományok magyar nyelven való mívelésének tüzi ki lobogóját.

Félre értene, a ki hinné azon „Erdészeti Lapok“ pártfogását elérni, a melynek én is egyik szerény munkatársa vagyok. Az említett folyóirat 5 éve hogy az egyesület pártfogása nélkül fenáll, s azt igénybe venni annak vállalkozói a jövõben sem óhajtják. De balul ítélne meg az is, a ki fõntebbi indítványomat a német nyelv vagy a német tudományosság gyûlöletének tulajdonitaná. — Mert épen ellenkezõleg: a mennyire a tudományban csakugyan első rangu hatalmat tiszttelek, annyira tudom, miszerint e hatalomnak az erdészetben rejlt része nem a mi birtokunkban, de nevezetesen és majdnem kizárólag a németek kezeiben fekszik.

Egy század roppant irodalmának óriási vivmányaival — néhány év keserves erõlködéseinek gyarló törpeségeit tudjuk szembe állítani,

s a mit szomszédjainknál a szükség általános érzete teremtett és a hatalom kegyeletes ápolása nagygyá növelt, annak itt mint valami bűnnek csak úgy suttyomban és majdnem rettegve kellett megjelenie, hogy a hazafiáldozat verejtékjével üditgetve gyöngye gyökeret verhessen.

Az említett irodalomóriást tehát nem gyűlölni, vagy megvetni, de magunkhoz csábitgatni, őt nemzetünk erőfelt, annyira édes zengzetü nyelvére tanítani s erdeinknek a külföld előtt még ismeretlen balzsamesőppjeivel izmosabbá növelni — ez legyen feladatunk, melyen egyesek ereje hatástalanul vérzik el, de melyet százan, ezerezen vállvetett erővel megoldani képesek. — S ennek megoldását minden rendelkezésére álló eszközökkel megkísérteni, előmozdítani, nevezetesen a magát 15 év óta magyarnak nevezett erdés egyesület becsületbeli, elodázhatlanná vált kötelessége s egyszerűs mind további sikeres fenállhatásának életkérdése.

Czéljainak elérésére az egyesület többnemü eszközöket és módokat állapított meg s ezek némelyeire nézve bátorkodom oly változtatásokat indítványozni, melyeknél fogva csekély nézetem szerint a cél elérése könnyítve s inkább biztosítva leendene mint jelenleg.

Ügyei vezetését az egyesület választmányra bizta, akkép intézkedvén, hogy a titkáron kívül annak összes tagjai tiszteletből anyagi jutalom nélkül működjenek.

S ez intézkedésnek nem megváltoztatását, de olynemü kiegészítését vélném eszközlendőnek, melynél fogva az elnök és az alelnökök, meg a választmányi tagok ugyan nem dijaztatnának, de közülök azoknak, a kik azt igénybe venni ohajtanák, választmányi vagy egyesületi gyűlések és egyéb czélok érdekében tett utazási vagy másnemü költekezéseik esetről esetre megtérítettének.

Első pillanatra ez intézkedés fontossága talán nem tűnik fel egész nagyságában, de az egyesület körül tett 15 évi észleletek annak szükségességéről minden figyelőt meggyőzhetnek.

Tudjuk, miként szakértőink legnagyobb része munkás, de szegény emberekből áll, a kiknek erszényök nem bir meg évenként egy vagy több utazást a nélkül, hogy az által a család pénzügyi viszonyai zavarba ne ejtessenek. — Ennek általános érzete a választmányi tagok megválasztása körül is nyilvánult, miután az rendesen és nagyobbára oly tagokra esett, kiknek lakhelye az egyesület székhelyén, vagy ahoz lehető közel volt.

Hogy ekép egyesek anyagi érdeke gyakran az egyesület rovására kiméltetett, magában érthető. A mennyiben pedig a távolabb és elszórtan lakó erdészeti országos tekintélyek erre való tekintet nélkül meg is választattak, úgy azok legtöbb esetben elegendő ürügyet találtak az elmaradásra; gyakran álszégnyenből be nem vallott okuk azonban rendesen az volt, hogy jövedelmeikkel nem arányos áldozatokat hozni nem tartották, a minthogy nem is tarthatták köte-

lességüknek. Ennélfogva pedig az egyesület ügyeinek sorsa nem a közbizalom által megjelölt 12 férfi, — nem mindig a választmány legjelesebb, legszakértőbb tagjai bölcs intézkedésére, de azok közül három négynek volt önkényére bízva, a kik történetesen az egyesület székhelyén tartózkodtak.

A meg nem térített költségeskedés volt oka annak is, hogy a nagygyűlések mostanság szintén csekély részvétnek örvendhettek; hogy azok többnyire csak a közelebb lakók számára szolgáltak a találkozás kedves alkalmául, hogy a tárgyalásokban kevés tag vett érdemleges részt, s hogy azok a közérdek kívánta sokoldalú élénkségre nem vergődhettek, gyakorlati eredményre nem vezethettek.

Tudom ugyan, hogy az egyesület minden egyes tagnak, ki a nagygyűlést meglátogatja, ebbeli költségeit nem téritheti meg, de azon reményben, miszerint új életre kelő s a nemzet igényeit minden illető irányban kielégíteni törekvendő egyesületbe t. erdőbirtokosaink legnagyobb része alapító tagul fog belépni, az igazgató választmány főadatául tartanám odahatni, hogy mindenikük az évi nagygyűlésre legalább egy szakértőt küldjön önköltségén saját hivatalnokai közül, s ezt, a birtokost legközelebb érdeklő erdészeti ügyekről való értekezésre s az eredmény fölötti utólagos jelentéstételre kötelezze.

Igy azután e gyűlések az erdőbirtokosokra és erdőgazdaságunkra nézve közvetlenebb értékkel bírnának; oda a haza minden részeiből valódi szükségek kielégítése céljából gyűlnének a szakértők; az erdőgazdaság általános kívánalmi, az erdőtörvények hiányosságai vagy egyoldalú végrehajtásuk köztudomásul jutnának, az elvont értekezések mellett, a tárgyalásokat közvetlenül a gyakorlati élet valódi eseteire alapított viták élénkítenék, s az egyesületre nézve igen könnyítve volna az erdőbirtok és a kormány közötti közvetítő szerep, melyre azt első sorban hivatottnak hiszem tarthatni.

Végül hozzá kell még szólanom az alapszabályok 9-ik cikkelyéhez, melynél fogva az egyesület igazgatósága székhelyéül P o z s o n y t választotta.

Én ez intézkedés valódi indokait nem ismerem és kutatni sem akarom, de nem mellőzhetem azon meggyőződésemet kinyilatkoztatni, miszerint oly egyesület, mely a magyar nemzet fő birtokosainak elsőrangú érdekei egyikét ohajtja képviselni, — s melynek, hogy céljait elérhesse, virágzó állapotra vergődve sikerdusan működhessek, a nemzet rokonszenvére s a hazai közvélemény hathatós pártfogására kell támaszkodhatnia, — nem cselekszik ildomosan, ha az ország valami határvárosában huzza meg magát, a helyett, hogy a magyar mivelődés központján, a napi sajtó argusszemei üdvös árnyában ütné föl sátorát.

Én tehát nemcsak kívánatosnak, de az egyesület létkérdései legfőbbikének tartom, hogy annak igazgató választmánya székhelyét lehető legegységű Pozsonyból Pestre áttegye:

1) mert az egyesületnek egyik fő célja lévén az erdészeti magyar irodalom előmozdítása, szükséges, mikép az a tudományos nem-

zeti műveltség forrásaihoz mennél közelebb vonuljon, hogy azokból mindenkor bőven és könnyen merithessen ;

2) mert tiszta szándékaival az egyesületnek nincs oka a magyar sajtó éber ellenőrzésétől tartania, annak támogatására ellenben nélkülözhetetlen szüksége van, ezt pedig Pesten székelve : aránytalanul könnyebben érheti el, mint egyébként, miután így nyilvános mozzanatainak bármelyike is a sajtó közvetlen tudomására esnék, s ez azt figyelembe venni egykönnyen el sem mulaszthatná ;

3) Pestet erdőbirtokosaink is gyakrabban és szívesebben látogatják mint Pozsonyt, s így a választmány tanácsát mindenféle erdészeti ügyben sokkal könnyebben használhatnák ; annak gyűlésezeiben alkalmilag részt vehetvén, ismét szorosabban fűződnének az egyesület érdekeihez.

4) A szakértők is többször és számosabban fordulnak meg Pesten mint Pozsonyban ;

5) Pest az ország középpontja lévén, a választmányi tagok is könnyebben gyűlhetnek oda az ország minden részeiből, és

6) a magyarok Istenébe vetett hitünkre támaszkodva reméljük, hogy idővel kormányunk is állandóan sokkal közelebb leend Pesthez mint Pozsonyhoz ; az egyesület sikeres működhetése pedig megkívánja, miszerint országunk kormányával az minden időben könnyen érintkezessék. Nekie általános erdőgazdasági ügyekben gyakran kérelmekkel, javaslatokkal kell a kormányhoz járulnia, s annak keze ügyében lennie, ha az viszont erdészeti ügyekben véleményét kérni szükségesnek látná.

Összefoglalva már most az eddig mondottakat, a t. gyülekezetet kérem bátorlalom, méltóztassék az alapszabályok némi megváltoztatásának szükségét bevallani, s ez esetben az előadottak nyomán a módosított alapszabályok általam előterjesztendő tervezetét tárgyalni, hogy azok véglegesen megállapítva, a legfelsőbb megerősítés mielőbbi kieszközlése után az egyesület új alapokra fektetett működése életvidoran megindulhasson, és azon erélyes, ügybuzgó és szakavatott hazafi bölcs vezetése mellett, kiben jelenleg elnökünket tisztelhetni van szerencsénk, a hazai intézetek között czéljai nagyságához mért, és a hon jobbainak becsülésére méltó helyet foglalhasson. (*Éljenzés.*)

Elnök ö méltósága a közölt indítványokhoz még hozzá adandónak véli, hogy valamint külsőországokban s nevezetesen Angolhonban a hasonszervezetű egyesületek alapszabályaiban mindig kifejezve van, hogy „az egyesület semmi nemű politikai kérdések taglalásába nem bocsátkozik“ úgy ez az erdészeti egyesület alapszabályaiban is mondassék ki : elfogadtatott.

Ezután Barta Béla szólt, s az egyület eddigi irányának s működésének méltányos megítélhetése tekintetéből annak keletkezési és működési történelmét Divald indítványaihoz csatlakozván, következőleg adja elő :

Tisztelt közgyűlés!

Azon szándékkal jöttünk itt Pesten össze, hogy az erdészeti egyletet a haza igényei s az érvényre emelkedni törekvő viszonyok kívánalmaihoz képest átalakítsuk. Helyesen történt tehát, hogy Divald Adolf ur, kinek érdemei a magyar erdészet körül általános elismerést vívtak ki, az erdészeti egylet eddigi irányát s tevékenységét éles taglatat alá vette; mert a létező állapotok ismerete első feltétele a javításnak.

En nézetét végeredményében osztom. Hiszen azon kevesek közé tartozom, kik a megrovott irány ellen az egyleti téren küzdöttünk, s hogy nem sikeretlenül, tanusítja a mai eredmény.

Mindazáltal Divald Adolf ur beszédének kiegészítéséül, s hogy a tisztelt közgyűlésnek alkalmat adjak arra, miszerint midőn az egylet multja fölött ítél, ne csak igazságos, hanem méltányos is legyen, szükségesnek találtam erre némely adatokat felhozni.

Ha valamely közintézet multját bíráljuk, szükségképen vissza kell mennünk keletkezésének történetére. Mert ez takarja a forrást, melyből életere fakadt, s mert a folyam forrásának jellegét legalább kezdetben visszatükrözi; s csak is így érthetünk meg némely tünetmenyeket, mik különben rejtélyesek maradtak volna.

Engedje meg tehát a tisztelt közgyűlés, hogy az egyletnek különben is kevesek által ismert történetét rövid vonásokban vázolhassam.

Mint tudva van, az 1848-ki törvények szabaddá tették a földet, de a közteherviselést minden állampolgár kötelességévé. Az erdőtulajdonos, ki most már minden talpalatnyi földétől adózott, nem lehetett közömbös erdei birtoka iránt. Abból is jövedelmet kívánt, s e részben erdészeti személyzetéhez követeléssel állott elő. Az értelmesebb erdészek pedig, az iszonyuan elhanyagolt erdei gazdászat emelésére irányzották figyelmüket. S midőn látnák, hogy az akkor időtájban Morva-, Csehországokban, Galicziában s Felső-Ausztriában keletkezett erdészegyletek működése folytán, mily hatalmas lendületet vett ama tartományokban az erdészeti ügy, következetesen azon gondolatra jöttek, hogy egy erdészeti egyletnek létrehozása nálunk is üdvös lenne. Szóval, az egylet alapításának eszméje gyökeret vert.

A kivitelnél eltértek a nézetek. Az erdészeti férfiak egy része gróf Königsegg Gusztáv és Smetáczek Ferencz urakkal élükön, a megerősödött cseh erdészeti egyletkezhez kívántak csatlakozni, más részről Greiner, s Rowland urak önálló egylet alakításán működtek. Végre 1851. évi június 30-án Esztergomban a magyar erdészegylet ez első irány képviselőjének hozzájárultával önállólag megalakult. De úgy látszik, a csehekre támaszkodók hatálya meg nem szűnt, mert az 1852. évi szeptember 9–12-ig Pesten a nemzeti muzeumban tartott közgyűlésen a m. erdészeti egyletnek, a birodalmi egyletkezhez csatlakozása kimondatott.

Ime tisztelt közgyűlés, így alakult a magyar erdészeti egylet.

S hogy most Divald Adolf ur beszédjére visszatérjek, ha az egyesület tevékenységét, irányát méltányosan akarjuk megítélni, számításba kell vennünk az elemeket, melyekből az egyesület alakult s a viszonyokat, melyek között működött. Ezek voltak a tényezők, s ezek eredménye a kifejtett tevékenység s a követett irány.

Itt van kezemben az egyesületi tagok névsora; egy pillantást kell bele vetni, s meggyőződhetünk róla, hogy az egyesületi tagok legnagyobb része a gyakorlati erdészek sorából került ki.

Már most, mint tudva van, a gyakorlati erdészeknek két osztályát lehet nálunk megkülönböztetni. Egy része az állam szolgálatában, a másik a magán birtokosokéban van. Mind a két osztályról egyaránt elmondhatni, hogy azok nagyobb része nem a hazának szülöttje; idegen földről hozattak, költöztek hozzánk.

Az állam ugyanis akár a régi kamarai, akár az újabb miniszterialis rendszert tekintjük, az idegeneknek a belföldiek fölött az alkalmazásnál előnyt nyújtott, még pedig azon ürügy alatt, hogy a belföldiek nem bírnak a szükséges szakképzettséggel. Noha más oldalról arról sem gondoskodott kellőleg, hogy a kiképezésre alkalmas nyújtson. Hiszen ismeretes dolgot mondok, hogy p. o. a germanisált selmeczi erdészakademiának 1852. év körül az összes erdészeti tudományokra egyetlen egy tanára volt.*)

A magán erdőtulajdonosoknál levő erdészek szinte idegenek sorából vétettek. Nem akarok senkit sérteni, tárgyilagosan szólok. Főuraink azon időkben az erdészben inkább a vadászt tekintették, és ha esetleg szolgálatukban volt valami kedvelt cseh vagy morva „Paxenspanner“-jük vagy „Leibjäger“-jük, miként e szolgálai hierarchia fokozatai szerint e személyek neveztetnek, uraik az erdészeti magasabb hivatalokra kinevezték őket. Sőt nem példátlan, hogy az istállóból is vétetett az erdészeti személyzet. A „Stallmeister“-ből lett „Waldmeister“, a „Stallbereiter“-ből lett „Waldbereiter.“

Azonban a gyakorlati erdészek e két osztálya abban különbözött egymástól, hogy az állam szolgálatában levők rendszeren több kevesebb szakképzettséggel bírtak, míg a magánosoknál alkalmazottak, — leszámítva a csakugyan található dicséretes kivételeket — ennek hiányában szenvedtek.

S ily elemekkel indult meg az erdészeti egyesület.

A mi pedig a viszonyokat illeti, mik között működnie kellett, tudjuk, hogy azon időben a nemzetiség, alkotmányos érzelem, hazafiság: a politikai főbűnök közé soroltattak. Következőleg bármely egyesület csak úgy türetett meg, ha törekvéseiből a fentebbi irányokat elhagyta, vagy azokat némi ildommal takarni tudta.

Tisztelt közgyűlés! azokban, miket eddig felhoztam, úgy hiszem, ki lett mutatva a Divald Adolf ur által kiemelt irány oka; s hogy az egyesület alkatelemeit tekintve, s a viszonyokat, kedvezőbb eredményeket fel sem mutathatott.

*) Most is ugy van. Szerk.

Mégis tisztelt közgyűlés! hálátlanok lennénk, ha el nem ismer-nők, miszerint az erdészegylet a hazai erdőgazdászati előmozdítására, némely állapotok javítására jótékony befolyást is gyakorlott. De nem is lehetett ez másképp, mert oly férfiak, minők például a világirodalom-ban ismeretes Wesely, vagy a derék Greiner, Balasits, Rowland, Thieriot, Szajbéli sat., kik az egylet szellemi vezérei valának, az erdőgazdászati ügyének csak hasznos szolgálatot tehettek. A tulajdonképi pangás s tétlenség kora, ezen az általam tisztelettel említett szakférfiak visszavonulásával kezdődik.

Nem volt tehát egészen érdem nélkül az egylet multja, tevékenységéről kiadványai s évenként megtartott közgyűlései is tanuszkodnak.

De még többet mondok, még pedig olyat, mi ellen tisztelt barátom Divald ur — hihetőleg tiltakozni fog, azonban mindegy — mégis elmondom. Azt állítom t. i., hogy az erdészegylet a magyar erdészeti irodalom megindítására is hatást gyakorolt. Mert az egylet találkozási tervül szolgált a hazában létező magyar szakférfiaknak. A szunnyadozó erők érintkezésbe hozattak, utóbb szövetkeztek, hogy az egylet helytelennek tartott irányát megváltoztassák. Ebből surlódás támadt, utóbb szakadás s önálló fellépés. Részemről meg vagyok győződve, hogy ha e körülmény nem létezik, a magyar erdészeti irodalom terén kezdődött működés csak később következendett be. E mozgalom vezetői Divald és Vágner urak valának. És én, ki tudom, hogy e hazánkfiak mennyit kockáztattak, ki ismerem az eszközöket, melyek visszariasztásukra s elnémitásukra használtattak, s ők a haza érdekében áldozatot is hozva kitartók valának: szent kötelességemnek tartom a közgyűlés színe előtt a szent ügy nevében nekik köszönetet mondani. Ha a magyarnak egykor önálló erdészeti szakirodalma lesz, a történet e két férfit fogja alapítójának nevezni.

Igaza van Divald Adolf barátomnak, hogy az egylet multja a gondolkozó főnek elég adatot nyújt arra, miszerint azokat egy jobb jövő előkészítésénél tanusággal felhasználhassuk. S ez volt egyik oka, hogy a mult lepleit egy kissé hosszabban szellőztettem. Ha a régi állapot bajainak okát ismerjük, nem lesz nehéz a javítás módját s eszközeit is kijelelni. Én egész kiterjedésében pártolom Divald Adolf ur indítványát s azon elveket, melyekhez képest az alapszabályok módosítandók.

Mert kétségtelenül áll az: hogy a hazának erdőgazdászati egyletre, mint mely az összes mivelés alatti föld egy negyedénél többnek (28%) a társadalmi téren szellemi képviselője, szüksége van,

nem különben kétségtelen az is, hogy az erdőgazdászati tudományos mivelése által, az okszerűbb erdei gazdálkodás terjesztésére hatni kell.

Nézetem szerint is tehát tisztelt közgyűlés, Divald Adolf ur indítványa elfogadandó lenne.

Pártolom Divald urnak azon indítványát is, hogy nagybirtokosaink megkérettessenek, miszerint szakembereiket saját költségükön

küldjék az egyesület gyűléseire, kik azután a tapasztaltakról jelentést tegyenek, valamint azt is, hogy a választmány azon szakembereinek, kik azt igénybe veszik, uti költségeit a pénztárból fizesse az egyesület. E kiadás sokkal gyümölcsözőbb lesz az egyesületre, mint péld. azon 300 ft, mely a bécsi kiállításra küldött képviselőknek fizettetett. A magyar erdészeti irodalom pártolásában én nagy súlyt helyezek, ezt tehát az egyesület főfeladatának tekintem. Az pedig, hogy az egyesület székhelye Pest legyen, valóságos életkérdés.

Mindezekhez még egyet említeni bátorodom.

A magyar edészegegyesületnek csak úgy lesz jövője, ha ahoz erdőbirtokosaink a mennyire lehet, mint alapító, vagy legalább mint évdijs tagok csatlakozni fognak, s ez az, a mi engem arra bátorít, hogy elnök ő méltóságát megkérjük, miszerint kegyeskednék a nagyobb erdőbirtokos urakat külön-külön felszólítani, hogy az alapító tagok sorába lépnének be. Nem nagy az áldozat, mely tőlük kívántatik, az alapítvány — lehet nagyobb is — de rendszeren 100 forintból áll, vagy készpénzben lefizetve, vagy 5°/_o-kal kamatozó kötelezvényben biztosítva. Hazánk tehetősb erdőbirtokosai, a hazafiságban magukat a kis Morvaország erdőbirtokosai által megelőztetni nem engedendik, kik nemesak tagjai saját országuk ilyenmü egyesületének, de azon fölül saját adakozásaikból egy erdész-tanintézetet is fentartanak.

Végre tisztelt közgyűlés, bocsánatot kérek, hogy előadásommal untattam, de az egyesületnek jövője lévén kérdésben, kötelességemnek tartottam azt, mi szivemen feküdt, nyíltan, tartózkodás nélkül kimondani.

„A közgyűlés ez indítványokat elvben elfogadja, a kivitellel a választmányt bizván meg. Az erdőbirtokosok elnökileg fognak felszólíttatni, hogy legyenek az egyesület alapító tagjai.“

Divald Adolf ur az egyesület eddigi alapszabályainak fent közlött indítványai szellemében azok módosítását tartván szükségesnek, erre vonatkozó javaslatát a közgyűlés elé terjeszti.

Korizmic László ő nagysága azt indítványozza, hogy neveztesék egy bizottmány ki, mely Divald urnak elvben elfogadott indítványait tekintetbe vévén, az alapszabályok általa készített javaslatát tárgyalás alá vegye és a legközelebbi közgyűlésnek bemutassa.

Tisza László ő nagysága e javaslatokat még a mai gyűlésen véleményezi tárgyalás alá veendőknék, ha azok terjedelmessége megengedi.

A közgyűlés abban állapotott meg, hogy az ujon választott igazgató választmány e javaslatokat még e mai napon tárgyalás alá vegye, és az általa elfogadhatóknak ismert alapszabályokat a holnapi közgyűlésnek előterjeszse.

Ezzel a gyűlés bezáratott.

Gróf Keglevich Béla m. p. elnök.

Bedő Albert m. p. titkár.

A magyar erdészeti egyesület 1866 év decz. 10-én Pesten a gazd. egyesület „Köztelkén“ tartott közgyűlésének

j e g y z ő k ö n y v e.

Jelenvoltak; Gróf Keglevich Béla elnök, Wagner Károly 2-od alelnök Lónyai Gábor, Hajós József és Szathmáry Károly tiszteletbeli tagok; Kada Mihály kir. biztos; választmányi tagok: Tisza Lajos, Piller Gedeon, Divald Adolf, Gervay Nándor, Prindl András; egyleti tagok: Balázs Árpád, Csiky Sándor, Gubody Sándor, Berzeviczy Tivadar, Hindy Árpád, Gombosy János, Loósz József, Krug József és egyleti titkár Bedő Albert.

A mult választmányi ülésről és közgyűlésről szerkesztett jegyzőkönyv felolvastatván, utóbbi némi módosítással elfogadtatik.

Elnök ő méltósága a tagokat a közlött határozatokra vonatkozható netaláni nézeteik nyilvánítására kéri fel:

Piller Gedeon ur az egyesület céljai elérhetése tekintetéből úgy véli, hogy annak feladata sikerrel működni, s hogy ezt csak azon esetben érheti el, ha általános érdeket gerjeszt, miért kívánatosnak tartja, hogy a gyűlések jegyzőkönyvei az országban létező gazdasági egyesületekkel közöltessenek.

Gervay Nándor ur ezen indítványt annál is inkább osztja, mert miként a közgyűlés a választmány által mindjárt előterjesztendő alapszabályok javaslatából értesülhet a régi alapszabályok azon pontja, mely szerint az egyesület fiókerdészeti egyesületek által is működhetett volna céljai elérésére, kihagyatott, s hogy ez most épen a vidéki gazdasági egyesületek erdészeti szakosztályaival leendő barátságos közreműködés által érhető el:

A közgyűlés ezen indítványra nézve a f. hó 9-én tartott közgyűlésnek az egyesület-pártfogására vonatkozó határozata kapcsolatában az egyesületi jegyzőkönyveknek a gazdasági egyesületek részére leendő megküldetését határozza el.

Elnök ő méltósága mint a javaslatba hozott alapszabályok átvizsgálásával megbizott választmány elnöke jelenti, hogy azok pontról pontra átvizsgáltattak s a közgyűlés előtti felolvasásra Divald Adolf urat kéri fel

A közgyűlés az új alapszabályoknak a választmány által közlött javaslatát szakaszonként és pontonként tárgyalván, egyetértő megállapodás után a következő alapszabályokat fogadta el:*)

Elnök ő méltósága a közgyűlést az egyesületek alapszabályainak megerősítése körül tapasztalt eljárások folytán arra kéri, mikép ez a választmányt ezen esetre hatalmazza fel, hogy a nmélt. magyar kir. Helytatrtrótanács által netalán kívánandó módosítások megtétele iránt végérvényesen intézkedhessék, hogy a legközelebbi közgyűlés

*) Ezen alapszabályokat, ha felsőbb helyen megerősítették, egész terjedelmökben közleni fogjuk. Szerk.

elé a választmány kész bevégezett munkát terjeszthetvén, annak alapján az egyesület további működése az új alapszabályok értelmében és annak megfelelő irányban minél előbb megindulhasson. A közgyűlés a választmánynak e jogot elnök ő méltósága és Tisza Lajos ur véleményeikkel egyetértőleg ez egy esetre megadja. Valamint Hajós József és Piller Gedeon urak indítványával öszhangzólag jegyzőkönyvileg is kimondani határozza, hogy az alapszabályok mielőbbi feljelentését és megerősítésének kieszközlését szükségesnek nyilvánítja.

A jövő évi költségvetés meghatározására jövén a sor, a közgyűlés az igazgató választmányt bizza meg, hogy azt a megváltozott alapszabályok értelmében megállapítsa.

A közgyűlés Bérczy Károly urnak az ügyvezetés elvállalásáért s ez által egyletünknek tett szives szolgálataért elismerő köszönetet szavaz.

A titkár felolvassa Zachar József borsodmegyei egyleti tagnak Edelényből küldött s a községi erdők feletti hatóság felügyeletének elégtelenségéről s mulasztásairól szóló, a közgyűléshez intézett tudósítását.

E beadvány az igazgató választmányhoz áttétetik.

A mai közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére elnök ő méltóságán kívül Szathmáry Károly és Divald Adolf urak kéretnek fel.

Ezzel a közgyűlés tárgyait bevégezvén, választmányi ülésé alakult át.

Hitelesítésül : Gróf *Keglevich Béla* m. p.

Divald Adolf m. p.

Szathmáry Károly m. p.

A magyar erdészegylet 1866-ik évi decz. 10-én tartott választmányi ülésének

j e g y z ő k ö n y v e.

A közgyűlésen részt vett tagok nagyobb részének jelenlétében.

Elnök ő méltósága felhívja a választmányt, hogy határozzon az iránt, mikép a lefolyt közgyűlés jegyzőkönyve a nagymélt. magyar kir. helytartótanácsnak leendő bemutatás végett a gyűlésre kiküldve volt királyi biztosnak kézbesítették-e vagy pedig a nmélt. magy. kir. helytartótanácsához adassék be, s hogy az alapszabályok leendő megerősítésének kieszközlését miképen véli leghamarább elérhetőnek?

A választmány elhatározza, hogy a közgyűlés jegyzőkönyve a királyi biztosnak is kézbesítették, hogy a tartott tárgyalásokról kiküldői előtt annál bővebb jelentést tessen, de egyszersmind és egyidejűleg a nagymélt. magy. kir. helytartótanácsához is terjesztessék fel, kérve az egyesület nevében az abban foglalt alapszabályok változtatlan megerősítését. Valamint elnök ő méltósága is megkéretik, hogy

méltóztassék befolyásával oda hatni, mikép irt alapszabályaink a nyert megerősítés után mielőbb beküldessenek, hogy így egyesületünk remélt szebb jövője annál hamarabb elérhetővé váljék.

Miután a közgyűlés által elfogadott alapszabályok értelmében az egyesület székhelye Pozsonyból Pestre tétetik át, ennél fogva elhatározzatik a Pozsonyban bérelt egyleti helyiségnek Sz. György-napkor leendő felmondása, az e részben szükséges nyilatkozat megtétele a titkárra bízván.

Szathmáry Károly az egyesület leendő alapító tagjai számára, kik alapítványi tőkájüket nem készpénzben szándékoznak befizetni, az általa következőleg szerkesztett alapítványi kötelezvényt hozza javaslatba :

„Alapítványi kötelezvény,

melynek erejénél fogva alólirt, mint az országos erdészeti egyesületnek ezennel önkényt nyilvánított alapító tagja kötelezem magamat az egylet alapítójához frt. alapítvánnyal magam és örököseim nevében járulni oly formán, hogy mindaddig, míg ezen alapösszeget önkényt befizetném, annak 5⁰/₁₀₀ kamatját minden évben január hó 1-ső napjára, az egylet pénztárába multhatatlanul beszolgáltatni tartozom. Az alapítványi tőke befizetését az erdészeti egyesület csak azon esetben kívánhatja alólírottól vagy örököseitől, ha részük-ről a kamatok pontos fizetése elmulasztatnék. Egyébiránt ugy a kamatok, mint a tőketartozás iránt alávetem magamat és velem együtt kötelezett örököseimet, a legrövidebb sommás szóbeli eljárásnak és az egyesület által szabadon választandó bármely bíróságnak. Minek nagyobb hitelül jelen kötelezvényt két tanu jelenlétében sajátkezűleg aláírom.

Kelt

A választmány a kiállítandó kötelezvények irt szöveg szerinti kiállítását elfogadja, megbízván a titkárt, hogy gondoskodjék annak 500 példányban leendő kinyomatásáról s azt az egyesületi iratok közt található magyarországi erdőbirtokosok névsorával együttesen elnök ő méltóságának átszolgáltassa, ki a választmány felkérése folytán az egylet pártolására felszólító levelek szétküldését magára vállalni sziveskedett.

Gervay Nándor ur előadja, hogy a f. év január 1-től június 30-ig terjedő pénztári számadások kimutatását az egyesület akkori h. titkára Mack Ede ur a vizsgáló bizottmánynak csupán egy előjegyzék alakjában és azt is oly hiányosan és rendetlenül kézbesítette, hogy az kénytelen volt visszautasítani és rendesen szerkesztett okmányokkal ellátott pénztári számadás megtételét kívánni, s miután említett bizottmány kinevezése megszűnt, egy új bizottság kinevezését indítványozza :

A választmány az érintett számadások és azok igazolványainak szoros megvizsgálását jelölván meg, Gervay és Barta urakat a titkár-al együtt annak végrehajtásával bizza meg.

Végül Zachar József egyleti tagnak a közgyűlés által a választmányhoz további intézkedés megtétele végett áttett s a községi erdők pusztítását tárgyazó tudósítására nézve a tárgy fontosságánál fogva elhatároztatik, hogy az a nmélt. magy. kir. helytartótanácshoz felterjesztetvén, az egyesület a közölt tudósítás valóságának megvizsgálataása iránt intézzen kérést valamint azért is, hogy ha annak igazsága bebizonyulna, a visszaélések megszüntetését elrendelni méltóztatnék.

Jelen jegyzőkönyv hitelesítésével elnök ő méltóságán kívül Szathmáry Károly és Divald Adolf urak bizatnak meg.

Hitelesítésül : Gróf *Keglevich Béla.*

Divald Adolf.

Szathmáry Károly.

A keszthelyi országos gazdaszati tanintézet.

Ő cs. kir. Apost. Felsége f. hó 11-én kelt legfelsőbb elhatározásával a keszthelyi országos gazdaszati felsőbb tanintézetnél az általános földmivelési és műszaki vegytanra új tanszéknek 1200 frt. évi fizetéssel leendő felállítását legkegyelmesebben megengedni, ellenben az ottani erdészettani tanítósegédi állomás betöltésének mellőzését elrendelni és jóváhagyni méltóztatott, hogy ezen eljárás az épen szervezés alatti debreczeni gazdaszati felsőbb tanintézetnél is alkalmaztassék.

Ezen vegytani tanszék felállítása s az erdészettani tanszéknek közelebb történt betöltése által az eddig hiányzott tanerők már annyira kiegészítvék, hogy immár mi sem gátolja azt, hogy a nevezett tanintézet fölállítását s szervezését elrendelő 1864. évi junius 3-án kelt legfelsőbb elhatározással helybenhagyott eredeti tantervnek az intézet nagy horderejű föladatahoz és állásához képest, a jelenkor kívánalmaihoz mért rendszeres kifejlesztése is eszközlésbe vétessék, s azon fogyatkozások mielőbb orvosoltassanak, melyek a mult évben jóváhagyott ideiglenes tanterv körül tapasztaltattak.

A kérdéses tantervre nézve t. i. kitünt, hogy az, főleg a tan-tárgyak okszerű felosztása és csoportosítása, és az előadási órák számának meghatározása tekintetében, az oktatási kívánalmaknak teljes mértékben legalább meg nem felel, s e tekintetben különösen a következő észrevételek merültek föl:

A természettannak legalább fontosabb főrészei is előadandók lévén, azért az első félévben a természettan, az általános géptan és az éghajlattan előadása hetenkint összesen 3 órában egyfelől csekély, másfelől pedig a gép és éghajlattani előadásoknak a természettaniaktól elkülönítése is ajánlatosnak mutatkozik; az általános géptan inkább a gazdasági géptannal köttethetik össze úgy, hogy amaz ez utóbbinak bizonyos részben bevezetés gyanánt szolgáljon; más-